

Aan de deelnemers van het bestuurlijk overleg RES Noord-Veluwe
Per mail t.a.v.
Marnix Brongers
Anneloes van der Gun
Rijk van Voskuilen

19 december 2019

Betreft: Reflexie Gelderse Natuur en Milieufederatie op scenario's RES Noord-Veluwe

Geacht overleg,

Graag leveren wij een inbreng ten behoeve van het RES-proces Noord-Veluwe.

Gezien het uiterst korte tijdsbestek tussen ontvangst stukken en opstellen reactie (van 1 dag) is het niet mogelijk geweest deze reactie zorgvuldig voor te bereiden en af te stemmen. Onze inbreng is daarom slechts indicatief en voorlopig.

Onderstaand brengen wij puntsgewijs onze overwegingen in ten aanzien van ruimtelijke en ecologische aspecten, ten aanzien van participatie en proces en in reactie op de voorliggende scenario's.

1. Wij constateren dat de regio Noord-Veluwe bovengemiddeld veel Natura 2000 areaal omvat. Wij willen met partijen zoeken naar het benutten van zoveel mogelijk potentieel voor duurzame opwek, maar sluiten niet uit dat deze specifieke regio voor het behalen van de regionale doelstelling een samenwerking met andere regio's nodig kan hebben.
2. Wij raden aan dat gemeenten en provincie in het omgevingsbeleid tijdig de afwegingskaders vastleggen, voordat initiatieven vergund gaan worden. Deze kaders dienen zowel betrekking te hebben op de ruimtelijke afweging voor zon en wind als op de borging van lokaal eigenaarschap en participatie.
3. Wij vragen aandacht voor het opzoeken van kansen voor dubbel ruimtegebruik met zonne-energie in geval deze niet op daken worden geplaatst. De omkeerbaarheid van zonnepanelen is een aandachtspunt, evenals het waterneutraal toepassen daarvan.
4. Wij constateren dat de energiebesparing van met name de industrie en mobiliteit achter blijft. Dit vinden wij uiterst zorgelijk, omdat onvoldoende resultaat voor energiebesparing de opgave voor duurzame opwek nog groter maakt dan deze al is. Wij vragen uw nadrukkelijke aandacht en actie voor energiebesparing.
5. Wij merken op dat het participatieproces zoals het nu plaats vindt, (nog) niet leidt tot voldoende bewustwording en betrokkenheid van burgers. Gezien de omvang van de energietransitie en de impact daarvan in de woonomgeving, is het belangrijk dat inwoners betrokken (kunnen) zijn bij dit proces. Zonder deze betrokkenheid is het risico groot dat er weerstand zal zijn tegen plannen en dat de resultaten onvoldoende zullen zijn. Makkelijke keuzes zijn er niet in de energietransitie; ook daarom is het belangrijk inwoners actief te betrekken bij de dilemma's.
6. Wij nemen het initiatief om de brede achterban van de Gelderse Natuur en Milieufederatie en van de gezamenlijke lokale energiecoöperaties te consulteren in een bijeenkomst op 4 februari 2020. Hier zullen we bespreken welke kansen en belemmeringen de scenario's opleveren en hoe participatie in het vervolgproces vorm kan krijgen.

7. Wij constateren dat de gevolgen van de scenario's vooral vanuit het perspectief voor de verwachte landschapsbeleving beschreven worden. Wij vragen expliciet aandacht voor de -per saldo positieve- bijdragen die de scenario's voor het landschap en de biodiversiteit moeten hebben.
8. Wij zien in de beschreven scenario's op onderdelen aanknopingspunten, die voor een vervolg nadrukkelijk op ecologische gevolgen onderzocht moeten worden.
Deze aanknopingspunten zien wij in :
 - a. Scenario 1 is voor ons een basisscenario wat op dit moment al gerealiseerd zou moeten worden, met aandacht voor de ecologische, ruimtelijke en participatieve randvoorwaarden.
 - b. Kleinschalige ontwikkeling (scenario 5): daar waar met participatie en draagvlak initiatieven ontwikkeld kunnen worden is dat kansrijk.
 - c. Energielandschap in het Veengebied (scenario 4): gezien de specifieke opgave voor veengebieden in de klimaatopgave is het interessant te zoeken naar combinaties van reductie van de uitstoot van broeikasgassen met duurzame opwek. Er ligt evenwel een conflict met de bescherming van weidevogels. Nadere uitwerking van ecologische risico's en kansen is nodig om te beoordelen of hier in deelgebieden duurzame opwek en voor het gebied als geheel een duurzame ontwikkeling mogelijk is.
 - d. Windturbines langs de A28 (scenario 2) stuiten op bezwaren vanuit N2000. Hooguit kunnen wij ons voorstellen dat er met maatwerk gezocht kan worden naar een kleinere opgave op locaties waar met goede inpassing de ecologische bezwaren zijn op te heffen. Of dat mogelijk is, kunnen wij op dit moment niet beoordelen.
 - e. Het benutten van daken in gebouwd gebied, bij bedrijven en op staldaken is naar onze mening in alle scenario's kansrijk en gewenst. Belemmeringen daarvoor dienen weggenomen te worden.
 - f. Scenario 3 met een groot aantal windturbines langs de randmeren stuit zowel om landschappelijke als ecologische redenen op bezwaren, en zien wij niet als een scenario dat in grote omvang kan bijdragen.
9. Onderstaande aandachtspunten vanuit natuur en landschap brengen wij naar voren om zorgvuldig te betrekken in het vervolgproces.
 - Betrekken van de landschappelijke kwaliteiten van Nationale Landschappen
 - Veengebied: kernkwaliteiten Nationaal landschap, trekroutes watervogels, roofvogels
 - Relatie met biodiversiteit, en in het bijzonder vogelbescherming
 - De bijzondere landschapsgradiënt van Veluws natuurgebied naar kustzone en de status van Nationaal Landschap. Het weidevogelgebied heeft ook hoge kwaliteit gehad en zou hersteld kunnen worden
 - De wespandief als beschermde soort en indicator voor het leefgebied: de hele zone van de A28 tot het randmeer is gevoelig, zeker gezien de slechte staat van instandhouding.
 - Voor windturbines is het wenselijk om te onderzoeken of de inpasbaarheid verbeterd kan worden door deze dagelijks of seizoensmatig tijdelijk stil te zetten (vanwege trek van fourageer- naar slaapplaats, of seizoentrek).
 - Vleermuizen zijn ook gevoelig, niet alleen door aanvaringen maar ook door luchtdrukverschillen
 - Wij vinden het belangrijk om m.b.t. de Randmeren nadrukkelijk ook naar de situatie aan de overzijde te kijken en daarover af te stemmen met Flevoland
 - Wij refereren aan de gedragscode zon, die in samenwerking met de branche is opgesteld.

Met vriendelijke groet,

Petra Souwerbren,
directeur

